

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка,
планування та управління бізнесом»
на тему: **«ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ
РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ**

Виконавець:

студент ФЕУП

Шатов Дмитро Олександрович

_____ (підпис)

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Балджи Марина Дмитрівна

_____ (підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП .....

РОЗДІЛ I Теоретичні аспекти дослідження кон'юнктури ринку.

1.1 Сутність поняття ринкової кон'юнктури

1.2 Основні положення методики дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку

1.3 Особливості кон'юнктури ринку сільськогосподарської продукції

РОЗДІЛ II Дослідження та оцінка кон'юнктури ринку сільськогосподарської продукції в Україні

2.1 Загальна характеристика ринку сільськогосподарської продукції в Україні

2.2 Аналіз ринку сільськогосподарської продукції в Україні

2.3 Методичні підходи оцінювання кон'юнктури ринку сільськогосподарської продукції

РОЗДІЛ III Прогнозування та перспективи кон'юнктури ринку сільськогосподарської продукції в Україні

3.1. Перспективи розвитку ринку сільськогосподарської продукції в Україні

3.2. Прогнозування розвитку ринку сільськогосподарської продукції в Україні

3.3. Розробка моделі розвитку ринку сільськогосподарської продукції

ВИСНОВКИ

Список використаної літератури

ДОДАТКИ

ВИСНОВКИ

Найважливішими показниками ринкової кон'юнктури є пропозиція, ціна та попит, які демонструють стан основних складових організаційно-економічного ринкового механізму, що відповідно, забезпечує визначення поточного стану та перспектив розвитку кон'юнктури ринку.

Дослідження ринкової кон'юнктури та її основних показників є невід'ємною складовою частиною успішного здійснення господарської діяльності та пронизує усі її етапи, починаючи від прийняття рішення щодо започаткування діяльності, вибір конкретного виду, і закінчуючи прийняттям рішення про припинення чи реорганізацію діяльності.

Проведеними дослідженнями з'ясовано, що досі у нашій країні відсутній ефективний організаційно-економічний механізм функціонування ринку сільськогосподарської продукції, відсутніми є державні та професійні організації, які б забезпечували баланс попиту та пропозиції щодо сільськогосподарської продукції, а також гарантували її збут у повному обсязі в умовах конкуренції та за вигідними цінами. Сьогодні функціонування ринку сільськогосподарської продукції відбувається в умовах слабо сформованої ринкової інфраструктури, неефективної державної регуляторної політики щодо розвитку АПК, низького рівня матеріального, інформаційного та технічного оснащення та забезпечення галузі загалом та ринку зокрема.

Дослідження кон'юнктури ринку сільськогосподарської продукції доцільно проводити за такою схемою: минуле – сучасне – майбутнє. Відтак основним предметом аналізу аграрного ринку є ринкові процеси, а завдання теорії аграрних ринкових структур – організація досліджень щодо міри впливу ринкових трансформацій на діяльність товаровиробників та задоволення попиту споживачів. Для отримання об'єктивних результатів щодо стану ринку сільськогосподарської продукції доцільно за допомогою математичних формул здійснювати розрахунки цінової конкурентоспроможності, визначати рівень підвищення цін, конкурентоспроможність продукції (товару) та інші.

Формування оптимальної інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції повинно базуватися на засадах збалансованої взаємодії усіх її структурних елементів, з метою забезпечення перспективного розвитку як цілісної організованої та впорядкованої системи, спроможної ефективно вирішувати усі завдання та проблеми. На основі проведених досліджень вважаємо, що інфраструктура ринку сільськогосподарської продукції повинна включати низку елементів, що спроможні забезпечити обслуговування ринкових відносин. Для здійснення аналізу їх необхідно згрупувати за ознакою спорідненості виконуваних завдань та функцій, необхідних для забезпечення функціонування ринку сільськогосподарської продукції.

Проведені дослідження демонструють, що на практиці у сільському господарстві ринкові механізми не забезпечують ефективної взаємодії структурних елементів «виробництво - реалізація - споживання». Саме тому на часі здійснення структурної перебудови торговельної сфери галузі сільського господарства на основі формування конкурентного середовища через удосконалення складових інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції.

Сучасні глобалізаційні виклики щодо розвитку аграрного сектора зумовлюють прискорені темпи розширення торгівлі продукцією сільського господарства на світових ринках, значно випереджаючи темпи зростання їх виробництва. Саме тому, зважаючи на глобальні зміни, пріоритетним питанням є насиченість внутрішнього вітчизняного ринку конкурентоспроможною сільськогосподарською продукцією та забезпечення підвищення її експортного потенціалу. При цьому окрім налагодження взаємовідносин із світовими ринками, необхідно забезпечити зростання експорту, зокрема оптимізувати його структуру, і розширювати співпрацю шляхом представлення конкурентоспроможної продукції на нових світових ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванова Л. О. Кон'юнктура ринків : навч. посібник / автори Іванова Л. О., Музика О. М. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – 447 с.
2. Андрейченко А.В., Горбаченко С.А., Грінченко Р.В., Карпов В.А., Кучеренко В.Р. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник.– Одеса: ОНЕУ, 2014.– 345 с.
3. Іванова Л.О. Зміст і види економічної кон'юнктури: текст лекції з курсу “кон'юнктура ринків” – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2004.– 11 с.
4. Андрейченко А.В., Горбаченко С.А., Грінченко Р.В., Карпов В.А., Кучеренко В.Р. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник.– Одеса: ОНЕУ, 2014.– 345 с.
5. Репке В. Кон'юнктура /В. Репке. – М.: Финансовое изд-во НКФ СССР, 1927. – 176 с.
6. Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики /Ред. колл. Л.И. Абалкин (отв. ред.) и др. – М.: Экономика, 1989. – 526 с.
7. Пископпель Ф.Г. Основы изучения конъюнктуры капиталистического хозяйства. – М.: Изд-во ИМО, 1960. – 302 с.
8. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры. Избранные сочинения / Ред. колл. Л.И.Абалкин и др. – М.: Экономика, 1993. – 526 с.
9. Проблеми кон'юнктурних досліджень ринків товарів та послуг в Україні. Монографія / Під науковим керівництвом д.е.н., професора Ковальова А.І./ - Одеса: Атлант, 2010. – 266с., укр. мов.
10. Федорович Р. В. Маркетинговий аналіз кон'юнктури ринку / Роман Федорович, Світлана Семенюк // Галицький економічний вісник. — 2009. — № 2. — С. 47-52.
11. Оболенцева Л.В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник / Л.В. Оболенцева; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 249 с.

12. Ліпич Л. Г. Система показників оцінки кон'юнктури ринку / Л. Г. Ліпич, О. В. Кощій // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. - 2007. – №12. Розділ І. Економічна теорія. – С. 5-8.

13. Іванова Л. О. Кон'юнктура ринків : навч. посібник / автори Іванова Л. О., Музика О. М. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – 447 с.

14. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. Т. 1 / И. А. Бланк. - К. : НикаЦентр, 1999. - 592 с.

15. Дослідження ринку : конспект лекцій / укладачі: Г. А. Мішеніна, Ю. Т. Матвєєва. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 185 с.

16. Закон України Про державну підтримку сільського господарства України від 24.06.2004 № 1877-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>.

17. Гармаш С.В. Виявлення тенденцій і можливостей ефективного використання інноваційних технологій в менеджменті та управлінні персоналом на сучасному підприємстві / С.В. Гармаш // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність ви – Харків : НТУ «ХПІ». – 2012. - № 14 (920)'2012. С. 43-49.

18. Бутко М. П. Державне регулювання як інструмент підвищення конкуренто- спроможності регіонів / М. П. Бутко // Економіка України. – 2007. – №6. – С. 36-44.

19. Гармаш С. В. Необхідність використання логістичного підходу до інновацій у кадровому менеджменті на підприємстві (проблеми та перспективи) / С. В. Гармаш // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 20 (1296). – С. 91-94.

20. Гармаш С.В. Інновації у кадровому менеджменті / С.В. Гармаш // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків : НТУ «ХПІ». – 2012. - № 25 (931)'2012. С. 146-150.

21. Кощій О.В. Теоретичні засади багатоциклічності формування економічної кон'юнктури / О.В. Кощій // Економічні науки. Серія "Економічна теорія

та економічна історія". Збірник наукових праць. ЛНТУ. - Випуск 6 (23). - Ч. 1. - Луцьк, 2009

22. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 49. – Ст. 527

23. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України // Офіційний вісник України. – 1997. – № 33. – С. 1-15.

24. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів державного регулювання ринку сільськогосподарської продукції : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 4. – ст. 638.

25. Маркс К. Сочинения : в 48 т. / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М. : Политиздат – 1955-1974 гг.

26. Стародубцева, Т. В. Аналіз динаміки та структури продукції сільського господарства / Т. В. Стародубцева, О. В. Самоєнкова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 114 – 119.

27. Господарський кодекс України від 06.01.2018, підстава 2210-19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/436-15>

28. Види сільськогосподарських підприємств в Україні / Український клуб аграрного бізнесу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/umovi_vedennya_agrobiznesu/vidi_silskogospodarskikh_pidpriemstv_v_ukraini

29. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України у 2018 році : статистичний збірник / Відпов. за випуск О. М. Прокопенко. – Київ: Державна служба статистики України, 2019. – 58 с.

30. Кількість сільськогосподарських підприємств / Офіційний сайт державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/sg/ksgp/ksgp_u/ksgp_11_2017u.htm

31. Проблеми сільського господарства України / Аграрний ринок. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/371151/nazvano-top-5-problem-silskogo-gospodarstva-ukrayiny>

32. Особливості сільського господарства як галузі суспільного виробництва / Економіка і підприємництво, менеджмент: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/80378/ekonomika/osoblivosti_silskogo_gospodarstva_galuzi_suspihnoho_virobnitstva

33. Іванух Р. А. Аграрна економіка і ринок / Іванух Р. А., Дусановський С. Л., Білан Є. М. – Тернопіль: "Збруч", 2003. – 305 с.

34. Офіційний сайт Державної Служби Статистики України: – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrstat.org/uk>

35. Міністерство аграрної політики та продовольства України: – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/ua>

36. Абакуменко О. В. Методи і моделі оцінювання кон'юнктури фінансового ринку / О. В. Абакуменко // Чернігівський науковий часопис. Серія 1: Економіка і управління. – 2013. – № 1(4). – С. 98–103.

37. Окрепкий Р. Б. Удосконалення системи показників кон'юнктури товарного ринку / Наукові записки: зб. наук. пр. кафедри економічного аналізу. – Вип. 2 (18). – Тернопіль, 2008. – С. 60–63

38. Герасимяк Н. В. Маркетингова товарна політика автомобілебудівних підприємств України: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / Н. В. Герасимяк. – Луцьк, 2010. – 20 с.

39. Кузяк В. В., Добуш Ю. Я. Кон'юнктура товарних ринків: конспект лекцій з курсу “Кон'юнктура товарних ринків” для студентів спеціальності 6.030507 “Маркетинг” / В. В. Кузяк, Ю. Я. Добуш. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 200 с.

40. Ціхановська В. М. Теоретико-методичні засади дослідження кон'юнктури агропродовольчого ринку / В. М. Ціхановська // Економіка та управління АПК. – 2013. – Вип. 10. – С. 68–73.

41. Кобелева Т. О. Формування та оцінювання кон'юнктури ринку електротехнічної продукції: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 “Економіка

та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / Т. О. Кобелева. – Харків, 2012. – 23 с.

42. Фещур Р. В., Барвінський А. Ф., Кічор В. П. Статистика: теоретичні і прикладні аспекти: навч. посіб. / Р. В. Фещур, А. Ф. Барвінський, В. П. Кічор та ін.; за наук. ред. Р. В. Фещура. – 2-ге вид., оновл. і доп. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2003. – 576 с.

43. Пископель Ф.Г. Основы изучения конъюнктуры капиталистического хозяйства / Ф.Г. Пископель. – М.: Международные отношения, 1960. – 29 с.

44. Абакуменко О. В. Кон’юнктура фінансового ринку України: методологія формування, оцінювання та регулювання: автореф. Дис. д-ра екон. наук: спец. 08.00.08 “Гроші, фінанси і кредит” / О. В. Абакуменко. – Суми, 2014. – 44 с.

45. Статистичний моніторинг кон’юнктури ринку та оцінка ефективності функціонування підприємств на ринку товарів і послуг. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: моногр. // О. В. Самоєнкова; за заг. ред. канд. екон. наук, проф. А. З. Підгорного. – О.: Атлант, 2012. – 303 с.

46. Дикаленко М. Прогноз розвитку українського агросектору на 10 років: – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://landlord.ua/news/>

47. Копитко О. В. Інфраструктурне забезпечення оптових ринків сільськогосподарської продукції / О. В. Копитко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.1. – С. 266–272.

48. Нехайчук Д. В. Про створення оптового ринку сільськогосподарської продукції як передумови успішної реалізації кластерного підходу в агросекторі автономної республіки Крим [Електронний ресурс] / Д. В. Нехайчук // Економіка харчової промисловості: щоквартальний науковий журнал № 4 (12) 2011. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ekhp/2011_4/zmist.html.

49. Кузник Б. Я. Світовий досвід підтримки сільського господарства і українські реалії / Б. Я. Кузник // Економіка і регіон № 1 (24) – ПолтНТУ : 2010. – С. 135–140.

50. Про оптові ринки сільськогосподарської продукції. Закон України від 25.06.2009 р. № 1561-VI. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2009, № 51,

ст.755) (зі змінами, внесеними згідно із Законом № 3205-VI (3205-17) від 07.04.2011 р., ВВР, 2011, № 41, ст.413) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1561-17>.

51. Про товарну біржу. Закон України від 10.12.1991 № 1956-XII (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 10, ст. 139) (зі змінами і доповненнями від 02.05.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>.

52. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України статистичний збірник – К. : Державна служба статистики України, 2018. – 85 с.

53. Структура експорту сільськогосподарської продукції в Україні за 2015-2018 рік [Електронний ресурс]. – Ресурс доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

54. Аграрна біржа. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://agrex.gov.ua/>.

55. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_spog_zb.htm.

56. Безмитні тарифні квоти та їхнє використання [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://eu-ua.org/zona-vilnoitorhivli/bezmytni-taryfni-kvoty-ta-yihnie-vykorystannia>.

57. Витрати на виробництво продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_%D0%BEehv_bl.htm.

58. Методологічні положення зі статистики зовнішньої торгівлі товарами [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2013/413/met_polog.zip.

59. Мировой Атлас Данных [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://knoema.ru/atlas/>

60. В8%D0%BD%D0%B0/topics/%D0%92%D0%BD%D0%B5%D1%88%D0%BD%D1%8F%D1%8F%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D1%8F

61. Наявність сільськогосподарської техніки та енергетичних потужностей у сільському господарстві [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_tex_bl.htm.

62. Рослинництво України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_rosl_zb.htm.

63. Статистика про зернові, молочні та м'ясні продукти [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.anyfoodanyfeed.com/ru/>.

64. Статистичний бюлетень «Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай» [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_posiv_bl.htm.

65. Статистичний бюлетень «Витрати на виробництво продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_%D0%BEehv_bl.htm.

66. Статистичний збірник "Сільське господарство України" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_sg_zb.htm.

67. Статистичний щорічник України [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm.

68. Стратегія сталого розвитку «Україна–2020» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>

69. Україна у цифрах [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_ukr_zb.htm.

70. ФАОСТАТ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fao.org/faostat/ru/#home>.

71. Ціни та аналітика [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
<http://milkua.info/uk>.